

31.3.2023

Dnro 21557/03.04.04.10/2021

Asia

Virkasuhteen purkamista koskeva valitus

Valittaja

Ilkka Repo

Asiamies: luvan saanut oikeudenkäyntiasiamies Rauno Maaninka

Päätös, josta valitetaan

Haapaveden kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta 6.10.2021 § 52

Sivistysjohtaja on 13.8.2021 tekemällään päätöksellä purkanut luokanopettaja Ilkka Revon virkasuhteen päättymään ilman irtisanomisaikaa 13.8.2021.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Revon tekemän oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Sivistysjohtajan ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätökset on kumottava ja Haapaveden kaupunki on velvoitettava korvaamaan valittajan asianosais- ja oikeudenkäyntikulut täysimääräisesti korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä lukien.

Hallinto-oikeuden on kehotettava Haapaveden kaupunkia toimittamaan hallinto-oikeudelle annettavan lausunnon yhteydessä emeritusprofessori Seppo Koskisen asiantuntijalausuntoa koskeva toimeksianto sekä toimeksiantoon liittyvät kysymykset ja sähköpostit.

Kaupunginhallituksen menettely on ollut virheellistä ja syrjivää. Kaupunginhallituksen on alun perin ollut tarkoitus purkaa valittajan virkasuhde 9.3.2021 pitämässään kokouksessa, mikä ei kuitenkaan ole toteutunut kaupunginhallituksen tultua tietoiseksi, ettei sillä ole siihen toimivaltaa. Kaupunginhallitus on virheellisesti siirtänyt toimivallan purkamisasiassa sivistysjohtajalle, vaikka se kuuluu sivistysjohtajalle jo hallintosäännön perusteella. Kaupunginhallituksen kokouksen 9.3.2021 kokouskutsua ei ole toimitettu hallintosäännön 127 §:n 4 momentin

mukaisesti, eikä perustetta kokouksen pitämiselle kiireellisenä ole ollut olemassa.

Virkasuhteen purkamista koskevaa päätöstä ei ole valmisteltu asianmukaisesti, ja sivistysjohtaja on tehnyt päätöksensä puutteellisin ja virheellisin tiedoin. Valittajaa ei ole kuultu asianmukaisesti, ja kuuleminen on ollut näennäistä. Valittajalle on toimitettu yhteensä viisi kuulemiskutsua, mutta yhteenkään näistä kutsuista ei ole liitetty purkamispäätöksen perusteena olevia sosiaalisen median kirjoituksia. Kuulemismateriaali luovutettiin valittajalle vasta 12.8.2021 järjestetyssä kuulemistilaisuudessa, jossa hänellä oli vain lyhyt aika perehtyä 43 sivuiseen kuulemismateriaaliin. Ensimmäisen kuulemiskutsun ovat allekirjoittaneet kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja kaupunginjohtaja, joilla ei ole ollut siihen hallintosäännön mukaan toimivaltaa. Myöskään kuulemistilaisuuteen osallistuneella lakimies Kitusuolla ei ole ollut toimivaltaa asiassa. Sivistysjohtaja ei ole voinut antaa kunnanhallituksen puolesta avointa valtakirjaa Kitusuolle.

Asian käsittelyyn on osallistunut esteellisiä henkilöitä. Valtuutettu ja kaupunginhallituksen jäsen Hannu Riuttanen on osallistunut esteellisenä kaupunginhallituksen jäsenen ominaisuudessa kasvatus- ja koulutuslautakunnan kokoukseen 6.10.2021, jossa on käsitelty valittajan virkasuhteen purkamista koskevaa oikaisuvaatimusasia. Riuttanen on osallistunut asian käsittelyyn kello 18.00–18.45 mutta on tuon jälkeen poistunut katsottuaan olevansa esteellinen.

Vt. kaupunginjohtaja Kimmo Hinno on ollut esteellinen, koska hän ja valittajan asiamies ovat vastapuolia hallinto-oikeudessa vireillä olevassa Haapaveden kunnanjohtajan virkavaalia koskevassa valitusasiassa. Hinno on valmistellut asian sekä esitellyt sen kaupunginhallituksen käsitellessä asiaa kokouksessaan 9.3.2021. Hinno on ollut myös paikalla 12.8.2021 järjestetyn kuulemistilaisuuden alussa.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Anri Kolehmaisella on vahva negatiivinen ennakoasenne valittajaa kohtaan julkisuudessa olleiden kirjoitustensa johdosta. Lisäksi Kolehmainen on valittajan asiamiehen vastapuoli riita-asiassa sekä hallinto-oikeudessa vireillä olevassa Haapaveden kaupunginjohtajan virkavaalia koskevassa valitusasiassa. Kolehmainen on osallistunut esteellisenä asian käsittelyyn kaupunginhallituksessa.

Myös hallintojohtaja Eija Saarela on osallistunut esteellisenä asian valmisteluun.

Sivistysjohtajan ja lautakunnan päätöksiä ei ole perusteltu hallintolain 45 §:ssä edellytetyllä tavalla. Lautakunnan päätöksessä on ainoastaan todettu, ettei oikaisuvaatimus anna aihetta muuttaa päätöstä, ja viitattu sivistysjohtajan sekä työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskisen lausuntoihin. Kumpikaan lausunnoista ei sisällä oikeudellisia perusteita. Koskisen lausunnossa on lisäksi valituskirjelmästä tarkemmin ilmeneviä virheellisyyksiä. Sivistysjohtajan päätöstä ei myöskään ole toimitettu valittajalle henkilökohtaisesti 13.8.2021

eikä sen jälkeenkään, vaan päätös on toimitettu hänelle postiin kirjattuna kirjeenä, jonka hän on saanut tiedokseen 19.8.2021.

Virkasuhteen purkamiselle ei ole ollut asiallista ja painavaa syytä. Virkasuhteen purkamista koskeva sivistysjohtajan päätös sisältää virheellistä ja osittain jopa valheellista tietoa, ja virkasuhteen purkamisen perusteeksi on esitetty lainvastaisia perusteita. Valittajan sosiaalisen median kirjoittelu on ollut työnantajan tiedossa jo usean vuoden ajan, eikä työnantajalle julkisuuden kautta 5.3.2021 valittajan kirjoituksista tullut tieto ole ollut uusi asia. Työnantajalla on ollut yleisesti tieto valittajan sosiaalisen median kirjoituksista ainakin kolmen vuoden ajan. Tuolloin kaupunginhallituksen puheenjohtaja Anri Kolehmainen oli lähestynyt valittajan esimiestä rehtori Risto Klasilaa sähköpostilla, moittinut valittajaa ja kyseenalaistanut sen, voiko valittaja sosiaalisen median kirjoitustensa johdosta toimia enää opettajana. Sähköpostin liitteenä oli ollut kuvakaappauksia valittajan Facebook-kirjoituksista. Klasila oli tuolloin todennut Kolehmaiselle, ettei hän puutu politiikkaan millään tavalla. Klasila oli maininnut asiasta valittajalle, mutta ei tuolloin eikä myöhemminkään käynyt valittajan kanssa minkäänlaista keskustelua valittajan sosiaalisen median kirjoittelusta, vaikka se oli yleisesti sekä työnantajan että kaupungin luottamushenkilöiden tiedossa.

Valittaja ei ole sosiaalisen median kirjoituksillaan aiheuttanut oppilailleen minkäänlaista haittaa, eikä hänen käyttäytymisestään tai kirjoittelustaan ole tehty kanteluja tai huomautuksia työnantajalle. Päinvastoin valittaja on saanut vanhemmilta ja muilta opettajilta työstään pelkästään kiitosta.

Työnantaja ei ole pystynyt osoittamaan, että virkasuhteen purkamisen perusteena olevat kuvakaappaukset sosiaalisen median kirjoituksista olisivat valittajan Facebook-sivuillaan julkaisemia kirjoituksia. Valittajan väitetyiksi tekemiä Facebook-päivityksiä on kuvamanipuloitu ja muokattu. Päivityksiä ei ole olemassa valittajan Facebook-sivuilla.

Työnantaja ei ole myöskään vedonnut purkamisperusteeseen lain edellyttämässä 14 päivän määräajassa. Siinäkin tapauksessa, että purkamiselle olisi ollut peruste, se olisi jo rauennut purkamisesta päätettäessä. Jos työnantaja olisi saanut tiedon sosiaalisen median kirjoituksista 5.3.2021, virkasuhde olisi tullut purkaa 19.3.2021 ja viimeistään 23.3.2021. Sillä seikalla, että valittajalla oli este saapua purkamista edeltävään kuulemiseen, ei ole asiassa merkitystä.

Virkasuhteen purkamisen taustalla on ollut poliittinen syrjintä valittajaa kohtaan. Työnantaja on ylittänyt harkintavaltansa, ja päätös on suhteellisuus

periaatteen vastainen. Myös valittajan virasta pidättäminen virkasuhteen purkamisen yhteydessä sähköposti-ilmoituksella ilman kuulemista ja viranhaltijapäätöstä on tapahtunut lainvastaisesti.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on antanut *lausunnon*, jossa se on vaatinut valituksen hylkäämistä ja valittajan velvoittamista korvaamaan Haapaveden kaupungin oikeudenkäyntikulut korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorroineen kuukauden kuluttua hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta lukien. Toissijaisesti lautakunta on vaatinut, että mikäli hallinto-oikeus katsoo, että virkasuhteen purkamista koskevat kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (viranhaltijalaki) 41 §:ssä säädetyt perusteet eivät täyty, hallinto-oikeuden on harkittava, onko työnantajalla ollut viranhaltijain 36 §:ssä säädetty irtisanomisperuste.

Valittaja on antanut *vastaselityksen*, jossa hän on vaatinut kaupungin oikeudenkäyntikuluvaatimuksen hylkäämistä. Valittaja on esittänyt vastaselityksessään uusia esteellisyyttä koskevia valitusperusteita. Niiden mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan puheenjohtaja Teemu Haukipuro ja lautakunnan jäsen Timo Niemelä ovat olleet esteellisiä osallistumaan asian käsittelyyn lautakunnan kokouksessa 6.10.2021, koska heillä on ollut erittäin vahva ennakkواسenne valittajaa kohtaan. Haukipuron ja Niemelän esteellisyys on tullut valittajan tietoon vasta valituksen tekemisen jälkeen. Tämän vuoksi hallinto-oikeuden on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 41 §:n nojalla tutkittava mainittu valitusajan päättymisen jälkeen esitetty valitusperuste.

Suullinen käsittely

Hallinto-oikeus on 12. - 13.1.2023 järjestänyt asiassa suullisen käsittelyn, josta laadittu pöytäkirja on liitetty jutun asiakirjoihin.

Osapuolet ovat toimittaneet loppulausunnot oikeudenkäyntikululaskuineen suullisen käsittelyn jälkeen kirjallisesti. Valittajan loppulausunto oikeudenkäyntikululaskuineen on toimitettu tiedoksi kasvatus- ja koulutuslautakunnalle ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan loppulausunto oikeudenkäyntikululaskuineen valittajalle. Osapuolille on varattu tilaisuus lausua vastapuolen oikeudenkäyntikuluista. Valittaja on todennut loppulausunnossaan muun muassa, että työnantajan todistajat toivat esille hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä kirjallista todistusmateriaalia, jota ei ollut toimitettu valittajalle ennen 1.8.2021 järjestettyä kuulemistilaisuutta eikä kuulemistilaisuudessakaan. Materiaalissa on kysymys kansalaisilta 5.3.2021 tulleista sähköpostiviesteistä. Valittaja on saanut materiaalin haltuunsa vasta 23.1.2023. Kuuleminen on tältäkin osin tapahtunut virheellisesti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on kiistänyt valittajan 26 362,40 suuruisen oikeudenkäyntikuluvaatimuksen sekä perusteeltaan että määrältään.

Valittaja on kiistänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnan 12 090 euron suuruisen oikeudenkäyntikuluvaatimuksen sekä perusteeltaan että määrältään.

Valittaja on toimittanut myös uuden lausunnon, jossa on muun ohella todettu, että kasvatus- ja koulutuslautakunnan 31.1.2023 pidettyyn kokoukseen, jossa on päätetty hallinto-oikeudelle annettavasta loppulausunnosta, ovat osallistuneet esteellisinä lautakunnan puheenjohtaja Teemu Haukipuro sekä lautakunnan jäsenet Timo Niemelä ja Ari Hannila.

Suullisessa käsittelyssä tehty prosessiväite ja hallinto-oikeuden välipäätös

Valittajan avustaja vaati, että koska kasvatus- ja koulutuslautakunnan edustajaksi ilmoitetulla sivistysjohtaja Erkki Seitajärvellä ei ollut kaupunginhallituksen antamaa valtakirjaa, tämä ei voi toimia asiassa kaupungin edustajana hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä. Myöskään asianajaja Jaana Kitusuolla ei ole oikeutta edustaa kaupunkia.

Hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä tekemän välipäätöksen mukaan valitus koskee kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöstä, joten viranomaisen edustajana voi toimia ainoastaan lautakunnan siihen valtuuttama henkilö. Seitajärvellä ei ole lautakunnan antamaa valtakirjaa, joten hän ei voi edustaa lautakuntaa hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä. Seitajärveä voidaan kuitenkin kuulla asiassa lautakunnan nimeämänä todistajana.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:n 1 momentin mukaan asiamiehen on esitettävä valtakirja. Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan jollei hallintotuomioistuin toisin määrää, valtakirjaa ei tarvitse esittää, jos valtuutettu on asianajaja. Hallinto-oikeus ei määrää asianajaja Kitusuota esittämään valtakirjaa, minkä vuoksi Kitusuolla on oikeus toimia lautakunnan asiamiehenä myös ilman valtakirjaa.

Välipäätökseen saa hakea muutosta pääasian yhteydessä.

Hallinto-oikeuden muut välipäätökset

Hallinto-oikeus on 18.11.2022 antamallaan välipäätöksellä päättänyt järjestää valittajan pyynnöstä suullisen käsittelyn. Hallinto-oikeus on rajoittanut suullista käsittelyä siten, että siinä kuullaan valittajan ja päätöksen tehneen viranomaisen edustajan lisäksi todistajina molempien osapuolten todistajiksi nimeämiä Risto Klasilaa, Erkki Seitajärveä ja Eija Saarelaa sekä valittajan todistajiksi nimeämiä Anri Kolehmaista ja Teemu Haukipuroa. Suullisessa käsittelyssä ei kuulla todistajina valittajan todistajiksi nimeämiä Päivi Ollilaa, Hannu Riuttasta, Ari Joentakasta, Janne Mäkistä eikä Seppo Koskista. Todistajien osalta todistelu on rajoitettu koskemaan sitä, ovatko virkasuhteen purkamisen perusteena olleet somekirjoitukset valittajan laatimia, onko mainittuja kirjoituksia mahdollisesti manipuloitu valituksessa esitetyn mukaisesti sekä milloin ja miten työnantaja on saanut kirjoitukset tietoonsa. Lisäksi todistajia kuullaan 12.8.2021 järjestetyn kuulemistilaisuuden tapahtumista.

Hallinto-oikeus on 1.2.2023 antamallaan välipäätöksellä päätöksestä ilmenevin perustein jättänyt tutkimatta valittajan vaatimuksen velvoittaa

Haapaveden kaupunki luovuttamaan kaiken sen materiaalin, jota on käytetty hänen virkasuhteensa päättämismenettelyn valmistelussa ja virkasuhteen purkamista koskevan päätöksen perusteena. Hallinto-oikeus on lisäksi todennut, ettei sen toimivaltaan kuulu antaa viranomaiselle kehotusta tehdä asiassa julkisuuslain mukainen päätös ja että valittajalle on toimitettu kaikki ne asiakirjat, jotka Haapaveden kaupunki on toimittanut hallinto-oikeudelle valitusasian ratkaisemista varten.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valittajan esittämän emeritusprofessori Seppo Koskisen asiantuntijalausuntoa koskevan toimeksiannon sekä toimeksiantoon liittyvien kysymysten ja sähköpostien hankkimista koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta virasta pidättämistä koskevaan päätökseen liittyvät valitusperusteet.

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta valittajan vastaselityksessään esittämät uudet esteellisyyttä koskevat valitusperusteet.

Muilta osin hallinto-oikeus on tutkinut asian ja kumoaa sivistysjohtajan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätökset.

Hallinto-oikeus valittajan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen enemmälti hyläten velvoittaa Haapaveden kaupungin korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut 15 000 eurolla korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut päivästä, jona päätös on ollut oikeudenkäynnin osapuolten saatavissa.

Hallinto-oikeus hylkää Haapaveden kaupungin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Asiakirjojen hankkiminen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on huolehdittava siitä, että asia tulee selvitettyksi. Hallintotuomioistuimen on tarvittaessa osoitettava asianosaiselle tai päätöksen tehneelle viranomaiselle, mitä lisäselvitystä asiassa tulee esittää. Pykälän 2 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on hankittava oma-aloitteisesti selvitystä siinä laajuudessa kuin käsittelyn tasapuolisuus, oikeudenmukaisuus ja asian laatu sitä vaativat.

Valittaja on vaatinut, että hallinto-oikeus kehottaa Haapaveden kaupunkia toimittamaan hallinto-oikeudelle emeritusprofessori Seppo Koskisen asiantuntijalausuntoa koskevan toimeksiannon sekä toimeksiantoon liittyvät kysymykset ja sähköpostit. Asiassa annettu ratkaisu ja hallinto-oikeudelle

toimitetuista asiakirjoista saatava selvitys huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että asiassa ei ole tarpeen edellä mainitun lain 37 §:n 1 ja 2 momentin nojalla hankkia puheena olevia asiakirjoja ja selvityksiä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan hallinto-oikeudelle antamaa loppulausuntoa koskeva prosessiväite

Tarkoitus on, että suullisen käsittelyn jälkeen pyydetyissä loppulausunnoissa osapuolet lausuvat viimeisen mielipiteensä asiassa esitetystä selvityksestä ja oikeudellisista kysymyksistä sekä siitä, miten tuomioistuimen tulisi asia ratkaista. Lausuntojen arvioiminen on hallinto-oikeuden harkinnassa, eikä hallinto-oikeus ole asiaa ratkaistessaan miltei osin sidottu lausunnoissa esitettyihin näkökantoihin. Asiassa ei siten ole tarpeen pyytää kasvatus- ja koulutuslautakunnalta uutta lausuntoa sen vuoksi, että kasvatus- ja koulutuslautakunnan kokoukseen 31.1.2023 on osallistunut valittajan esteelliseksi katsomia henkilöitä.

Tutkimatta jättäminen

Valituksenalaisella päätöksellä ei ole ratkaistu valittajan virasta pidättämistä. Tämän vuoksi virasta pidättämiseen liittyvät valitusperusteet on jätettävä tutkimatta.

Kuntalain 135 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valitusperusteet ennen valitusajan päättymistä ja kuntalain 138 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 41 §:n 1 momentin mukaan valitusajan päättymisen jälkeen uuden vaatimuksen saa esittää vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai valitusajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleen seikkaan.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (HE 29/2018 vp) lain 41 §:n 1 momenttia koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että ehdotetulla säännöksellä ei ole tarkoitus muuttaa kunnallisvalituksen erityispiirteitä. Kuntalain 135 §:n 3 momentissa säädetään, että valittajan tulee esittää myös valituksensa perusteet ennen valitusajan päättymistä. Sen sijaan uutta selvitystä ja lisäperusteluja valitusajan kuluessa esitetyn vaatimuksen ja valitusperusteen tueksi voidaan esittää.

Valittajan mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan puheenjohtaja *Teemu Haukipuro* ja lautakunnan jäsen *Timo Niemelä* ovat olleet esteellisiä osallistumaan asian käsittelyyn lautakunnan kokouksessa 6.10.2021, koska heillä on ollut erittäin vahva ennakkosenne valittajaa kohtaan. Valittaja on viitannut valitukseensa liittämäänsä kuvakaappaukseen Haapavesi-lehdessä 20.4.2021 julkaistusta uutisesta, jonka otsikko on ”Viiden puolueen paikallisosastojen kannanotto: Haapaveden poliittiseen keskusteluilmapiiriin edellytetään muutosta – Asia ei korjaannu, elleivät muut valtuustoryhmät tee

selvää pesäeroa toimimisesta Ilkka Revon kanssa”. Kirjoituksen allekirjoittajina on viisi eri puolueiden paikallisosastoa, muiden ohella Haapaveden Keskusta ry. Valittajan mukaan hänelle on toimitettu valituksen tultua julkiseksi tieto siitä, että Haukipuro ja Niemelä ovat olleet tekemässä päätöksen, jonka mukaan Haapaveden keskusta ja muut poliittiset järjestöt ottavat kantaa Revon toimintaan.

Hallinto-oikeus toteaa, että valittaja on liittänyt kuvakaappauksen Haapavesi-lehdessä julkaistusta kannanotosta valitukseensa, joten kannanotto ja sen allekirjoittajat ovat olleet hänen tiedossaan jo siinä vaiheessa, kun valitus on tehty. Kun lisäksi otetaan huomioon, että sekä Repo että Haukipuro ja Niemelä ovat Haapaveden kaupunginvaltuutettuja, valittajan tiedossa on täytynyt olla jo valituksentekovaiheessa, että myös Haukipuro ja Niemelä ovat saattaneet olla mukana tekemässä päätöstä Revon toimintaan kohdistuneesta kannanotosta tai ainakin siitä, että he Haapaveden Keskusta ry:n jäseninä yhtyvät kannanottoon.

Hallinto-oikeus toteaa, että oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 41 §:n 1 momentin säännöstä ei sovelleta kunnallisvalitukseen. Asiassa ei ole tullut esille perusteita, joiden vuoksi edellä mainittu valitusajan päättymisen jälkeen esitetty Haukipuron ja Niemelän esteellisyyttä koskeva valitusperuste olisi tutkittava.

Kaupunginhallituksen menettelyä koskevat valitusperusteet

Kaupunginhallitus on 9.3.2021 käsitellyt Revon sosiaalisen median kirjoituksia ja päättänyt siirtää Revon kuulemisen sekä asian käsittelyn ja ratkaisun kaupungin hallintosäännön perusteella toimivaltaiselle viranomaiselle.

Haapaveden kaupungin hallintosäännön 36 §:n mukaan, mikäli toimivallasta henkilöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kaupunginhallituksella. Hallintosäännön 53 §:n mukaan palvelusuhteen purkamisesta päättää palvelusuhteeseen ottava viranomainen. Edelleen hallintosäännön 41 §:n mukaan esimiehen esimies päättää esimiehen esityksestä toimialueellaan muun henkilöstön kuin samassa pykälässä mainittujen johtavassa asemassa olevien viranhaltijoiden valinnasta.

Edellä mainittujen hallintosäännön määräysten perusteella toimivalta päättää valittajan virkasuhteen purkamisesta kuuluu sivistysjohtajalle. Näin ollen valittajan kirjoittamaksi väitettyjen sosiaalisen median kirjoitusten käsitteleminen kaupunginhallituksessa sille kuuluvan yleistötoimivallan nojalla ei ole ollut valituksenalaisen päätöksen valmistelua. Kaupunginhallituksen kokoukseen liittyvillä valitusperusteilla ei siten ole oikeudellista merkitystä asiassa.

Esteellisyttä koskevat valitusperusteet

Sovellettavat oikeusohjeet ja niiden esityöt

Kuntalain 97 §:n 2 momentin mukaan kunnan muun luottamushenkilön kuin valtuutetun sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27–30 §:ssä säädetään.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Pykälän 2 momentin mukaan mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle läheiselleen ja 7 kohdan mukaan, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Valittajan mukaan *vt. kaupunginjohtaja Kimmo Hinno* ja *kaupunginhallituksen puheenjohtaja Anri Kolehmainen* ovat osallistuneet esteellisinä kaupunginhallituksen kokoukseen sen käsitellessä asiaa 9.3.2021. Hinno on myös valmistellut asian sekä esitellyt sen kaupunginhallitukselle ja ollut paikalla 12.8.2021 järjestetyn kuulemistilaisuuden alussa.

Kuten hallinto-oikeus on edellä todennut, valittajan kirjoittamaksi väitettyjen sosiaalisen median kirjoitusten käsitteleminen kaupunginhallituksen kokouksessa 9.3.2021 ei ole ollut valituksenalaisen päätöksen valmistelua. Hinno on poistunut 12.8.2021 järjestetystä kuulemistilaisuudesta sen alussa valittajan esitettyä häntä koskevan esteellisyysväitteen, eikä hän ole osallistunut kuulemiseen. Hinno ja Kolehmainen eivät näin ollen ole osallistuneet asian käsittelemiseen, eikä valituksenalainen päätös ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä heidän esteellisyyttään koskevien valitusperusteiden johdosta.

Valittajan mukaan *valtuutettu ja kaupunginhallituksen jäsen Hannu Riuttanen* on osallistunut esteellisenä kaupunginhallituksen jäsenen ominaisuudessa kasvatus- ja koulutuslautakunnan kokoukseen 6.10.2021, jossa on käsitelty valittajan virkasuhteen purkamista koskevaa asiaa. Riuttanen on osallistunut asian käsittelyyn kello 18.00–18.45 mutta on tuon jälkeen poistunut katsottuaan olevansa esteellinen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan pöytäkirjasta 6.10.2021 § 52 ilmenee, että valittajan virkasuhteen purkamista koskevan oikaisuvaatimuksen käsittely on alkanut kokoustaun jälkeen kello 18.00, ja kaupunginhallituksen jäsen Riuttanen on poistunut kokouksesta esteellisenä (osallisuusjäävi) asian käsittelyn aikana kello 18.44. Kun Riuttanen on katsonut itsensä esteelliseksi ja ollut läsnä asiaa käsiteltäessä eikä Riuttasen esteellisyyttä ole kaupungin

taholta kiistetty, valituksenalainen päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä Riuttasen esteellisyyttä koskevan valitusperusteen johdosta.

Valittajan mukaan myös *hallintojohtaja Eija Saarela* on osallistunut esteellisenä asian valmisteluun. Valittaja ei kuitenkaan ole ilmoittanut, minkä vuoksi hän katsoo Saarelan olleen esteellinen. Saarelaa kuultiin todistajana hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä, jossa hän kertoi osallistuneensa asian valmisteluun aina 12.8.2021 järjestettyyn kuulemistilaisuuteen saakka. Hän oli kuitenkin poistunut kuulemisesta heti tilaisuuden alussa valittajan asiamiehen häneen kohdistaman esteellisyysväitteen johdosta. Koska valittaja ei hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä tai loppulausunnoissaan esittänyt minkäänlaista perustetta Saarelan esteellisyydelle, hallinto-oikeus katsoo, ettei valituksenalainen päätös ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä mainitun esteellisyyttä koskevan valitusperusteen johdosta.

Asiamies Kitusuon toimivaltaa koskeva valitusperuste

Valittajan mukaan kuulemistilaisuuteen 12.8.2021 osallistuneella lakimies *Jaana Kitusuolla* ei ole ollut toimivaltaa asiassa. Sivistysjohtaja ei ole voinut antaa kaupunginhallituksen puolesta avointa valtakirjaa Kitusuolle.

Hallinto-oikeus toteaa, että työnantaja on voinut käyttää apunaan virkasuhteen purkamista edeltävässä kuulemistilaisuudessa kunnan ulkopuolista yksityistä asiantuntijaa. Toimivalta valittajan virkasuhteen purkamista koskevassa asiassa on aiemmin todetuilla perusteella kuulunut sivistysjohtajalle, ei kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus ei siten olisi edes voinut antaa valtakirjaa asianajaja Kitusuolle. Valituksenalainen päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä asiamies Kitusuon toimivaltaa koskevalla valitusperusteella.

Valittajan kuuleminen

Valittajan mukaan häntä ei ole kuultu asianmukaisesti ja kuuleminen on ollut näennäistä. Hänelle toimitettuihin kuulemiskutsuihin ei ole liitetty purkamispäätöksen perusteena olevia sosiaalisen median kirjoituksia. Kuulemismateriaali luovutettiin vasta 12.8.2021 järjestetyssä kuulemistilaisuudessa, jossa hänellä oli vain lyhyt aika tutustua 43 sivuiseen kuulemismateriaaliin.

Valittajan mukaan työnantaja ei ole myöskään pystynyt osoittamaan, että virkasuhteen purkamisen perusteena olevat kuvakaappaukset sosiaalisen median kirjoituksista olisivat hänen julkaisemiaan. Facebook-päivityksiä on kuvamanipuloitu ja muokattu sekä väärennetty, eikä niitä ole olemassa valittajan Facebook-sivuilla. Valittajalla ei myöskään ole profileja nimillä Ilkka Repo tai Ilkka Pekka ja pelkästään Ilkka Revon nimellä on Facebookissa 44 eri profiilia. Valittaja ei ole ottanut kuulemistilaisuudessa kantaa kirjoituksiin eikä siihen, ovatko ne hänen kirjoittamiaan. Kirjoituksiin

tutustumiseen varattu kahden tunnin aika ei olisi hänen mukaansa siihen riittänyt.

Sovellettavat säännökset ja lain esityöt

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (viranhaltijalaki) 43 §:n 1 momentin mukaan ennen työnantajan suorittamaa irtisanomista tai purkamista viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen syistä perusteluineen.

Hallintolain 33 §:n 1 momentin mukaan selvityksen esittämistä varten on asetettava asian laatuun nähden riittävä määräaika.

Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennöksinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi kunnallisesta viranhaltijasta (HE 196/2002 vp) 43 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on muun ohella todettu, että viranhaltijalla tulisi olla kohtuullinen valmistautumisaika ennen kuulemistä, jotta hänellä olisi mahdollisuus esittää perusteltu näkemyksensä asiassa ja hankkia itselleen halutessaan avustaja taikka asiamies.

Asiassa saatu selvitys

Valittajan virkasuhteen purkamisen perusteena ovat olleet valittajan kirjoittamiksi väitetyt, kaupunginhallituksen ja työnantajan tietoon julkisuuden kautta 5.3.2021 tulleet sosiaalisen median kirjoitukset, joiden vuoksi valittaja on 6.3.2021 päivätyllä kutsulla kutsuttu kuulemistilaisuuteen kaupunginhallituksen 9.3.2021 pidettyyn kokoukseen. Kuuleminen ei kuitenkaan ole toteutunut, koska valittaja ei ole saapunut paikalle. Kaupunginhallitus on kokouksessaan siirtänyt kuulemisen käsittelyn ja asian ratkaisun kaupungin hallintosäännön perusteella toimivaltaiselle viranomaiselle eli sivistysjohtajalle. Seuraavan 9.3.2021 päivätyn kuulemiskutsun on allekirjoittanut sivistysjohtaja. Kuuleminen on kutsun mukaan ollut tarkoitus järjestää 15.3.2021. Kuulemisen perusteeksi on ilmoitettu edellä mainitut kaupunginhallituksen tietoon 5.3.2021 tulleet sosiaalisen median kirjoitukset. Kutsun mukaan työnantaja katsoo, että tämä valittajan vapaa-ajan käyttäytyminen vakavalla tavalla heikentää työnantajan luottamusta ja vaikuttaa olennaisella tavalla virkasuhteesta johtuvien velvoitteiden hoitamiseen. Kirjoituksia ei ole kuitenkaan liitetty kuulemiskutsuun tai muutoinkaan toimitettu valittajalle. Kuulemista on jouduttu siirtämään valittajan vaatimuksesta tämän jälkeen vielä kolme kertaa 12.8.2021 saakka. Työnantaja on lähettänyt valittajalle joka kerta uuden kutsun, mutta ei ole niidenkään yhteydessä toimittanut sosiaalisen median

kirjoituksia, vaikka valittaja on niitä muun muassa 9.5.2021 päivätyssä työnantajalle lähettämässään kuulemistilaisuuden siirtämistä koskevassa kirjelmässä nimenomaisesti pyytänyt. Virkasuhteen purkamisen perusteena ollut 43 sivuinen 44 sosiaalisen median kirjoitusta sisältänyt paperille tulostettu aineisto on luovutettu valittajalle vasta kuulemistilaisuudessa 12.8.2021. Kirjoituksista ainakin osa on ollut tulostettuna kahteen kertaan.

Kirjoitukset ovat Facebookissa Ilkka Repo -, Iikka Repo - ja Ilkka Pekka - profiileissa julkaistuja ja sieltä sekä muualta mediasta kopioituja kirjoituksia. Kirjoitukset ovat kohdistuneet erityisesti poliitikkoihin, ja niiden aiheina ovat politiikan lisäksi olleet muun muassa uskonto, seksuaalinen suuntautuminen, maahanmuuttajat ja turvapaikan hakijat. Kirjoitukset ovat vuosilta 2019–2021.

Selvityksen arviointi ja johtopäätökset

Hallinto-oikeus toteaa, että viranhaltijalla tulee ennen kuulemista olla käytettävissään kaikki virkasuhteen päättämiseen liittyvä selvitys, jotta hän voi valmistautua esittämään käsityksensä työnantajan vaatimuksista. Olennaista on se, että kuultavalla on tosiasiallinen mahdollisuus valmistautua ja tulla kuulluksi niistä seikoista, joihin mahdollinen virkasuhteen päättäminen perustuu. Kuulemistilaisuuteen valmistautumiseen ja mahdollisen selityksen antamiseen varattavan ajan tulee olla asian laatuun ja olosuhteisiin nähden riittävän pitkä. Kuulemiselle varatun ajan riittävyyttä ja kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava erityisesti huomioon virkasuhteen päättämisen suuri merkitys viranhaltijalle.

Kuulemiskirjeissä kuulemisen perusteeksi on ilmoitettu kaupunginhallituksen tietoon 5.3.2021 tulleet sosiaalisen median kirjoitukset yksilöimättä niitä tarkemmin. Kirjeissä ei ole ilmoitettu kirjoitusten määrää eikä myöskään sitä, miltä ajalta kirjoitukset ovat ja mitä ne sisältävät. Virkasuhteen purkamisen perusteena olevat 44 sosiaalisen median kirjoitusta on luovutettu valittajalle vasta kuulemistilaisuudessa. Kuulemiskutsuissa mainituista kirjoituksista annettu tieto on ollut siinä määrin yksilöimätön, ettei valittajalla voida katsoa olleen ennen kuulemistilaisuutta tietoa kaikista niistä seikoista, joihin hänen mahdollinen virkasuhteensa päättäminen perustuu. Valittajalle kuulemistilaisuudessa kuulemisaineistoon tutustumista varten varattua kahden tunnin valmistautumisaikaa ei myöskään kuulemisaineiston laajuuteen ja asian laatuun nähden ole pidettävä riittävän pitkänä, jotta hän olisi voinut valmistautua esittämään käsityksensä työnantajan vaatimuksista. Valittajalle ei siten ole ennen virkasuhteen purkamista varattu tilaisuutta tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen syistä perusteluineen viranhaltijain 43 §:n 1 momentissa sekä hallintolain 33 §:n 1 momentissa ja 36 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Sivistysjohtajan päätös ja valituksenalainen päätös on aiemmin todetun Hannu Riuttasen esteellisyyden ja mainitun kuulemisvirheen johdosta kumottava.

Päätösten tultua kumotuksi edellä mainituilla perusteilla, ei muista valitusperusteista ole tarpeen lausua.

Oikeudenkäyntikulut

Viranhaltijalain 53 §:n 2 momentin mukaan sen estämättä, mitä oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, on kunnallisvalituksen tai aluevalituksen tehnyt asianomainen viranhaltija tai muu henkilö, jonka on katsottava tehneen valituksen viranhaltijan puolesta, vaadittaessa velvoitettava korvaamaan työnantajan kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, mikäli valitus koskee tässä laissa tarkoitettua asiaa eikä valitusta hyväksytä. Vastaavasti viranomainen on velvoitettava korvaamaan kunnallisvalituksen tai aluevalituksen tehneen asianosaisen kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, mikäli päätös valituksen johdosta osittain tai kokonaan kumotaan.

Päätöksen tultua valituksen johdosta kumotuksi valittaja ei ole velvollinen korvaamaan Haapaveden kaupungin oikeudenkäyntikuluja.

Valittaja on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista viivästyskorkoineen ja toimittanut laskun, jonka mukaan avustajalle 89,75 tunnin ajankäytön perusteella maksettavan palkkion määrä arvonlisäveroineen on 26 362,40 euroa.

Päätöksen tultua valituksen johdosta kumotuksi Haapaveden kaupunki on velvollinen korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeuden kohtuulliseksi katsomalla edellä ratkaisuosasta ilmenevällä määrällä. Hallinto-oikeus on oikeudenkäyntikulujen määrän kohtuullisuutta arvioidessaan ottanut huomioon sen, että valittaja on valituksessaan, vastaselityksessään ja kahdessa eri loppulausunnossaan toistanut samoja väitteitä useaan kertaan sekä esittänyt myös asian ratkaisemisen kannalta tarpeetonta selvitystä. Asian laatu ja laajuus ei muutoinkaan hallinto-oikeuden arvion mukaan ole edellyttänyt asiamieheltä niin suurta työmäärää, kuin mitä laskussa on esitetty.

Todistajille maksettavat korvaukset

Hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä valittajan nimeämänä todistajana kuultu Anri Kolehmainen vaati korvauksena oikeuteen saapumisesta 300 euroa. Valittaja hyväksyi korvauksen määräksi 80 euroa.

Hallinto-oikeus velvoittaa Revon maksamaan nimeämälleen todistajalle Anri Kolehmaiselle kohtuulliseksi katsomansa määrän 300 euroa.

Hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä valittajan nimeämänä todistajana kuultu Teemu Haukipuro vaati korvauksena oikeuteen saapumisesta 124 euroa. Valittaja hyväksyi korvauksen määräksi 44 euroa.

Hallinto-oikeus velvoittaa Revon maksamaan nimeämälleen todistajalle Teemu Haukipurolle kohtuulliseksi katsomansa määrän 124 euroa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anna-Kaisa Marski, Anne Niemi ja Riitta Arjas.

Esittelevä jäsen

Riitta Arjas

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittajan asiamies, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
maksutta

Jäljennös maksutta Haapaveden kasvatus- ja koulutuslautakunta, asiamies Jaana Kitusuo, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädetyllä tavalla.

Lyhennysote maksutta Anri Kolehmainen, sähköpostitse
Teemu Haukipuro, sähköpostitse

Hallinto-oikeuden käyntiosoite muuttuu. Uusi osoite 3.4.2023 alkaen on Torikatu 34-40, Oulu.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Isokatu 4, 3. krs), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>